

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 8. Hanc attendas historiam, vt ex pœnitentia D. Petri tuam addiscas cum qua désponsandus, sicut Daudid cum Abisag.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

si videatis, si bibatis, si negotia vestra agatis, si vobis fiat iniuria, si iniuriis affluatis, si inopia premamini, si infirmi sitis aut incolumis in omnibus vos tentat, et diximus primam Dominica, atque ex omnibus elicit sua sententia. Porro intrate vos in illas, de vestra nascitur voluntate, quae in illas intrat, illis consentiendo. Non potest quis quantumlibet astuta cohibere ne patet illi auceps vnum alterum, centum & mille laqueos in arboribus, in herbis, in fontibus, in campis, in semitis: porro hoc maxime refert, ne illa laquei ingrediatur, caputque ingerat: Diabolus omnium ore versutissimus est auceps, ubicumque voluerit tendit nobis laqueos, in quibusdam locis fortiores, quam in aliis. Commodè nos praemonuit Spiritus s̄ verbis illis, quae declaravit D. Chrysostomus. a & D. Aug. b juxta lectionem Septuaginta: *Communione mortu scito: quia in mudo laqueorum ambulat.* Attende quia mille mortis exponit periculis. Quia mille laqueis undequaque circumcingeris. Nō potes impedire, ne tibi laqueos non expandat auceps ille tartareus: hoc tibi sollicitè curandum, ne tu illos ingrediaris, ne caput ingeras, voluntatem inquam, principium operum tuorum quae deliberatè facis, illis dando consensum. Haec autè quomodo tutaria manebit, & consensum ne infirma retrovertatur ipsa ex te viribus est impotens, utique debilis: ad Deum recurras illalque efflagites: *Vigilate & orate, ut non inveniatur in tentatione.* Audimus D. Bern. consiliū ad praedicta verba: *Legisti quia tentatio est vita hominis super terram: si nos tentationi plena est vita nostra, ut nō immeritis tota ipsa tentatio deus, ut appellari, periculis circumspicimus oportet & oratione, ne inducamur in eam.*

270 15.
de pop &
8. in Luc.
b in ps.
9. 20. Vid.
Trad. 8.
n. 83. &
sq. &
ho. s. pra.
n. 27.

D. Bern.
Ser. 15. in
ps. Qui
habitat
in prima
in vita
S. Anthonii.

Vidit die quodam D. Antonius, ut refert vita eius confessor D. Athan. mundum undequaque laqueis obductū in aere, in aquis, in terra, in frequentia populū in civitatibus, in rebus, & in domibus. Heu, Domine mi, quis omnes illos cuadet incolumis? Quis non in eorum aliquem captus incidet? Audit vocem sibi respondensem: humilitas, quā suam homo cognoscens infirmitatem ad Deum suppliciter recurrit, viribus suis distidens, & diuini toto fideus pectore. Hoc remedio vltus nō est D. Petr. licet vna & altera, imo tertia vice Christus illi declarasset, hoc opprimè necessariū esse, quocirca ingressus est tentationem, tot in ea passibus progrediendo, quot fuerunt negationes, iuramenta, & anathematismi quos petrus uteratur. Hinc primò concipe vehementè infirmitatis tuae timorem de tuis haudquaquā fideis viribus & propofitis, quantumvis tibi firma videantur,

VII.
Quid ex
his addit
capitulum

credens tecum te carnis tuae circumferre infirmitatem & quidem tantam, ut eius tibi vel insulam possis spondere securitatem: vnde quoniam tota occasiones, quantum tibi fuerit possibile, illum illi expositus, certa tua est carnis inconstantia, & planè incertū vtrum Deus tibi suam sit concessurus vel negaturus gratiā vel quia superbia sumus, vel ex iudicis suis absconditis, quae vobis illi, tum est perferatū.

Adhuc secundo: quā frequens in ore tuo, portet illa Davidis oratio *Deus ne derelinquas me, Deus in adiutorium meum intende.* Intellexit olim Rex piissimus magnam da monum legem, dicentium. Euge agite, iam hora est, eum solus sit & videatur eum Deus deseruisse, manumque suam ab illo subtraxisset eum, ad eum: *Qui subdit: habet animam meam, consilium servavi in vobis dicentes: Deus dereliquit eum persequimini & comprehendite eum, quia non est qui eripiat: Deus manum suā retraxit ad eum, ad eum.* Au non aduocatis quod voluntatem habeat excitatam, & inanimam, spiritumque ferocitem, ut se vobis consilia opponat, resistatque viriliter? Nulla est enim fortitudo, nulla, si Deus manum abstrahat, constantia. O Domine mi, *Deus meus ne elongeris à me, Deus meus in auxilium meum respice.* Domine ne longe fueris auxilium tuum à me, ad defensionem meam respice. Prouidum cautumque te reddat hic D. Petri casus turpissimus. Tandem hoc commenta, mentior, ne te scandalizet lapsus in personam, qui iuxta dignitatem suam, erant venerabiles: etenim si Deus manum suam à te: fecit ab illis subtraxerit, milles peiora committes: de quo statim.

S. S. Hanc attendas historiam, ut ex tua tentata D. Petri tuam addiscas eum qua despondenda, et sicut David cum Abisag.

Quintò inquit D. Leo Pontifex, ex quo sumit hunc hoc & Glossa ordinata, permissit D. Petri enormem haec D. Petri lapsum, ut peruenirentia: habereinus exemplū, & disceremus ex eo quae talis debeat esse quā facere tenemur, ut remedium detur efficax. Non praetereamus interpretationem D. Greg. praeclearam ad illa verba sponso de spoliis suis: *Collum tuum sicut turris David, quae abstrahat, est eum propugnaculo, mille clypei pendunt ex eo. Collum est S. Scriptura, quae propter fortitudinem & altitudinem suam curris dicitur, ad quam confugimus pro consiliis, doctrina & iustitiae ratione, ex qua dependunt mille armorum clypei & scuta protegentia: Quia quos illi peruenit, sunt, tot, etiam sunt praesentia nostra. Nunciat*

Nemquid ambis curari innocentiam, quando re-
fracti non persequitur? inspicere Abel. Coniuga-
tus est et in hoc miteris flari seruas sanctita-
tem? imitare Enoch. Nolle cupis quid diligen-
tia mandata Dei sunt custodienda: Noë tibi
proponit: nam omisit domus lux curis, totus
incedit arce extructioni. Scire desideras quae
Deo sit tenenda obedientia? Occurrit tibi A-
braham: quoniam primū enim audiuit: *Egrede-
ris de terra tua, & de cognatione tua*: confestim
obediuit. Modum expositis, quo possis in tri-
bulationibus inuictus esse atque insuperabilis?
Exemplo tibi sit Jacob. Quomodo castus: Ad-
el lo loquū iustitiae sollicitus: Qualiter
mansuetus: En Moyses, quā patienter popu-
lum illum sustinuit. Quis ratione zelo feruidus?
proponit tibi Phinees. Quomodo Deo fidendum?
adhibe Iosue. Numquid amas, vis inimicum?
Dauid attendatur. Numquid aduersa perpeti?
Apololos considera: *Qui gaudentes ibant à con-
suetudine carceris: quoniam digni haberi sunt, pro-
nomine ista continentiam pari. An studere pec-
nitentiae? Petri assum exemplum.*

Scripti D. Ambr. duos libros de penitentia
contra Novatianos ad imitationem vitus quem
effuderat Tertull. de eadem materia, & eius hoc
est intentum probare contra illos haereticos, nol-
lum esse peccatum adeo enorme, neque sic irra-
dicabile, neque toties repetitum, cui non sit
remedium per penitentiam remedium. In libro se-
cundo breuitus disputat qualiter diuini consilio
Deus in Ecclesia sua peccatores admittit peni-
tentes: qui si graues fuerint in reatu, maiores
sunt in agenda penitentia, & eorum plures
ipse nobis in S. litteris proponit, vt in ipsis ex-
emplum veræ habemus penitentiae, atque ad
eorum imitationem, illam amplectamur, nobis
que succurramus, si nostra calamitate & damno
in familia lapsi sumus asperitia: quibus si similes
in peccando fuerimus, etiam sumus in peniten-
do. Videtur D. August. caelos oblectari, (a) con-
tra quorundam impudentiam, qui ad criminum
suarum excusationem, Sanctorum adferunt fla-
gita, adulter: homicida, & scandalosus suas ex-
cusat impudenter cum Dauid, & ebriosus nam
cum Noë regis ebrietatis imperantiam, &
libidinolos se cohonestat cum Magdalena, sua
que larro vt excuset latrocinia proph. et illum qui
de cruce in celum euolauit: *Audiam* (sic D.
August.) *male uolens, & querunt sibi paroci-
nia peccandi, astrotant unde defendant, quod
conuincere parauerunt, & dicunt: Si Dauid cur-
sus ego? Magnam est hoc crimen: quia Sancto*

grauem iniuris contumeliam, sed Deo grauior-
tem. Sancto non leuem impingis maculam: quia
reddis illum exemplum nequitiarum, atque pec-
hoc eius relictas forsque producis iniquita-
tes, iam deletas & etasas, ostendis autem te ni-
hil in illo reperire, quod tibi magis placeat,
quā enormia eius peccata. Si Dauid posset in
caelo tristitia torqueri, grauissima torqueretur,
eo quod illum auctorem causamque status of-
fensarum Dei exemplarem, & tui scandalum of-
fendiculi: *Hoc amos in Dauid* (iterum D. Aug.)
quod in se solit Dauid. Sed acerbiori Deum la-
ceas calumnia, per hoc eum quod ais, affirmas
quod ipse sit, qui tibi proposuit exempla, qui-
bus peccares & illis te ad peccandum inuitauit.

Composuit Galenus libros de arte medica,
quibus tantum intendit formam prescribere,
qua ratione, qui valetudinis suae incertam passi-
sunt eandem recuperent, & qui illa gaudent,
eandem perpetuo conferunt illibatam. Ad hoc
inter varia remedia in diuersis materiis, diuersos
& varios adducit euentus de his & aliis perso-
nis. Talis vir ex nimia lactis comestione, &
multa post illam potatione, lapsus est in colicam
periculosam: prescriptum est illi longum ab-
stinencia ieiunium, & remedia data sunt ad eu-
acuandum stomachum eumque corroborandum, &
ex illa infirmitate conuuluit. Talis quia crasis
& pinguis uelocitate lepram contraxit abor-
minabilem: ordinatur illi balnea ex herbis odo-
riferis: vltus est illis, multo sudore exsternuit,
& mundatus est. Ille quia frequenter adlicit
phthysi laboranti febribus incaluit, caputque al-
cenderunt, curatus est educatione sanguinis. Si
tu legens has historias illas velles inordinationes
obseruare, in quas illi inciderunt, quos refert
Galenus & vt illi infirmari, dicendo viros imitor
primarios, quos h. Galenus medicus proposuit
quid diceret Galenus? Quid ergo? Numquid has
ego scripsi historias, vt docerem te infirmari? Hoc
non esset agere boni medici, sed suum excedere
carnificem. Iustus illos protuli in medium ut
vt illud imiteris, quod fecerunt vt infirmarentur,
sed vt agas id quod fecerunt quo inuarentur: &
peristinam recuperarent valetudinem, si tu casu in-
eandem incideres infirmarem.

Scripti expertissimus ille celestis medicus li-
brum ad salutem animarum. S. nempe scriptu-
ram, ipse auctor illius inscribitur perfectus, in
quo hoc agit, salutis praeteribit medicamina,
quibus illi, qui ea carent, eandem recuperent, &
qui ea gaudent, eandem integrè conferunt: *Om-
nia scriptura dominicus inspirata uultu est. Om-
nia scriptura dominicus inspirata uultu est. Om-
nia scriptura dominicus inspirata uultu est.*

III. Similitudo.

2. Tim. 3. 16.

143. Quacumque

Rom. 15.4. Quisquamque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt. Inter illa soluta medicamina exempla profert in medium aliquorum, qui languentes & infirmi curati sunt hic ponit lapsum Adæ, obitatem Noë, proditorium scelus Patriarchatum & fratrum Ioseph, scandalum Aaronis, adulterium Davidis etc. teste D. Chyrl. committit hæc proponit, dicendo qualiter hi infirmati sunt, & ab agitudine lutezarent, ut videns qua ratione morbum contraxerint, hunc tu providè scias curare, & notando quibus mediis curati sunt, novens qua ratione convalescas. si forsitan in morbum incidaris. Consultum foret, ut factum hoc allumas, quod Deus salutis tuæ proponit, in exemplum tuæ aie pallium inquiratis. *Librum Dei ut peccati in scriptis dicitur Deus ad hoc audit, ut facias quod dicitur Deo. An ergo hoc forte Deus literis mandavit, ut doceret te, & acciti ad peccatum instigaret? Tam inquam Deum arguis, ut in Ecclesia sua proponat imagines & exempla ad peccandum? O te blasphemum, an hoc ex te audiemus? In publicum profert ut credimus D. Ambrosii peccata sanctorum, non ut illa consideres, sed ut scias perpendas, quod quantumvis execrabiles tux sint agitudines, per poenitentiam integre valeant instaurari: Quocirca non illas adducit in exemplum culpæ, sed veræ poenitentiae specula, quatenus ad eorū imitationem, animosè poenitentia tu lamenta suscipias.*

Lib. 2. de poenit. c. 17. Porro sicut certū credimus cum Tertul. quod per poenitentiam luctum peccata remittantur: sic etiam credimus Deo quamlibet non satisfacere poenitentiam, sed nec verā esse nisi ex corde fiat, & sceleribus correspondeat. Ita, inquit, sicut tu, dum aliquis tibi solvit debitum non tibi quilibet sufficit moneta, ex ære vel plumbo, licet exterius appareat bona, sed vlticū exigit ut suum habeat pondus, verum sit aurum vel argentum, sit moneta probata & passim recepta: ita Deo non sufficit placere quælibet poenitentia, sed ea quæ propria testatur conscientia, nempe iure probata, quam refert sponsa, quamque Deus suis sacrificiis & thymiamati requirit. Multi poenitentiam egerunt, quæ nihil illis profuit. Florant Esau. Saul dixit *Levanti*. Antiochus tot aclus offendit contumacis, ac protestationes, ut plures requiri non posse viderentur, nec illi profuit. Imo ipse Indas poenitentem, culpam suam coram sacerdotibus confessus est, nec vllum retulit inde commodum, ut alias fuse diximus. Quibus igitur vera probabitur esse poenitentia? Exemplis verè poenitentium, quos ipse Deus approbavit. Si videns, quod ipsi fecerunt

quod de peccato contriti resurgunt, quomodo se habuerunt, qua ratione processerunt, quibus adhibitis se exercuerunt ad iustificacionem, et quoque poenitens illos imiteris. Nominatum apertem ait D. Leo Petrus proponitur cuius ita singillatim ab Evangelistis lapsus, poenitentia & salus exponitur. *Ob hoc Petrus baptizare permittitur est, ut in Ecclesia vriscepe remedium poenitentia conderetur.* Ad poenitentia plantum retine, scerum suscipit & lacrymas, ut ille qui naufragium passus, disupta nauis tabolas amplectatur, & ea in tutum recipitur, remedium invenit, mortemque evadit imminenteam.

Timulis nota est historia David: que cum tot feateat mysteris nobis diversis occurrunt, calculibus. Erat David robore præstantissimus, ceteris fratribus longè valentior, imo nullus ei sua ætate vitibus comparandus, teste spiritus cum varia narret eius facta. Heroica & manibus enim præstantis leones discipit, prætorum viros, gigantes prostravit, & de suis triumphis egit victor inimicis, ut vicia sicut ipse loquitur *in hostes colligens vas impetu.* Ex timore correptus excessum, quo vidit Angelum Dei poenitentiam, qui educto gladio stragem in populo eiebat lamentandam, sic illi calor cordis, languis congelavit, ut ex eo tempore poenitentiam panibus conerteretur. Pelles illi & bo-dices, ac stragula adhibentur, sed irrita effectum. Consilium capiunt consiliarij ut quædam paratur perfectæ sanctitatis incolunt, calore leneus, cum qua ipse desponsator, illa viro calorem infundat, ipsa foueat, consilium glaucor dissolvat, viuatque David robustum. Rem ita componunt, ut aduocetur vna proposito maxime conveniens nomine Abisag. Summittit. Hanc sumpsit sibi David in coniugem, eruditque amplexibus calorem, spiritum, vitamque recuperant expulso frigore quo creatore perpetuo tremulus agebatur.

Notat D. Hier. factam hoc, & Davidem admiratur, quod huic consenserit iam senex maritimonio, cum plures haberet uxores, quibus sociatus erat: nominatum autem dilectam sibi Bechabee, & prudentem Abigail. Abraham vivente Sara nullam aliam duxit uxorem, nec Isaac præter Rebecca aliam, nec Moyses præter Sephoram. Ne seruteris (monet D. Hier. litteræ corricem, nec carnalis hic aliquid cogiter affectus, hæc enim omnia diuini sciebant secreta mysteris, illudque quod sibi consuebat, prosequitur: porro nostrum miscuti nobis exponit, quod præ manibus habemus. O Petre sanctissime, quam robor-

re-

vultus vultu David animos iactans generosi,
 vultus impetretur in ordine ad cogni-
 tionem amorisque Christi inter omnes fratres
 non Apollolos. Verum ex timore, non Angeli
 qui petri non gladium fecerit opponere, nec ab
 aliquo fortiori gigante Goliath pertretatus,
 sed ex vni acilla, quae se aggredditur non aere
 maris gladio, sed simplici sollicitans verbo, cor
 non cogitatur, contremiscit, sanguis contrahi-
 tur, tegitque non semel sed tertio nosse te Sal-
 monem. Optime dixit Euangelista quod Petrus
 per frigore contremisceret, in meum quereis,
 qui contremisceret. Quam intencum fuit hoc scri-
 ptura, quod cor eius occupauerat, vt illi non cale-
 sceret ignis ille, nec illi prodesset pelles, iudices,
 & litigula: nec sufficere quos quor de mundo
 proliquo quo frigoris peccati illi de corde pella-
 tur, & iterum amore Dei feruere at attentius.
 Necessaria est Abisag Sunamitis diuinum pre-
 sentis symbolum, interpreti D. Hier. signifi-
 cat cum animos, generositatem, & rogatus pa-
 tria mei, non quoslibet, sed similes illis quos edidit
 pelagus vniis concessum turbatumque contra-
 rium. *Abisag propriè rugitus nuncupatur, qui in
 mari huiusmodi resonat. Et vt ita dicam de p. lego
 quare frimur audire, Sunamitu in lingua no-
 pra. excelsa dicitur. At igitur quod Abisag Sun-
 amitis significet rogatur, gemitumque arden-
 tem, hinc ementem, & accensum.*
 In his viciis pariterentiam, est etenim dispo-
 sita vt supras edat, gemitus de corde, & suspi-
 rium, & dolore animi cuncta, quia Deum
 imitant, O quam bene haec faciebat ille: si nam-
 que dixerit in exocem Abisag Sunamitis de iuxta
 huiusmodi ac figuram, melius multo matrimo-
 nium cum illa petrium inuit, quando lapsus in
 peccatum, id est in vniis: iam laementa recurre, de se
 caudat. *rogaturam gemis cordis mei.* Haec
 suspiria D. Petrus in sponsam, ad hanc configit,
 hanc amplectitur: O quales de corde gemitus,
 quales edat rugitus? Quales suspiria tam feruida
 tam succos: quam non pro modico tempore si-
 bi locat, sed in perpetuum sibi copulat vxore in:
 hoc peccato dicitur cum illa inisse matrimo-
 nium, quod est vinculum indissolubile, quamdiu
 vita fuerit suppetes, vt dicebat est. Ecce qua-
 liter hanc eligit sponsam, quantum acclè illam
 amplectitur. Ea de causa tibi proponitur, vt
 eius adhaere exemplo illi manus in iere, quod si
 Petrus in lapsu similis extiteris, tibi quoque in
 terra pariter in compar. inueniatis. Petrus ma-
 gister est vniuersali Ecclesiae, eius pars maxima
 hinc indiget loca Abisag Sunamitis: Videamus

in illo, qualiter ipsam nobis eligere debeamus
 in sponsam, eiusque sociari.

§ 9. Tecum paratus sum & in carcerem
 & in mortem ire. Animam meam
 pro te p. nam, &c. Et si omnes scan-
 dalizati fuerint in te, &c. Triplicauit
 sua promissa Petrus: sed his omnibus contra-
 dixit Christus & clare patet, quomodo nos
 ipsi nobis ipsi mentiamur.

Omnis Evangelista hanc scribunt historia:
 Petrus enim talis est, tamisque plena mysteriis,
 vt bene meretur tales tanque habere
 scripto. es. Ad tria reducit puncta: primo cau-
 sa proponitur lapsus, ea scilicet, quod Petrus suis
 plus iusto sedit propositis & promissis, nec non
 animo suo fermentiori, fastidioso & praesumptuo-
 so. Secundo in illem eius calum enasiant, & multa
 nimis animi infirmitate damnum. Tertio
 negando Saluatorem. Tertio describunt nobis
 eius remedium, quod Christus exorsus est con-
 uersus ad illum & iuratus, sequebatur autem cum
 inuitum cum dolore & effusa in eoque Jacry-
 marum abundantia, continuo discedens a loco
 illo adeo periculoso sibi infausto: itaque in-
 tercedunt gratia Dei, & Petri diligentia, vt notat
 D. Chryost. Ad horum omnium enodationem

Ho. 60. ad
 p. An-
 tioche.
 L. de nat.
 & gratia
 cont. Pe-
 lag. c. 14.
 & L. de
 corrup. &
 grat. c. 9.
 r. 19. 7.

dico idem illi contigit, quod David de se testa-
 tur, verbis illis quae D. August. expendit vt dicta
 etiam in persona Apostoli D. Petri. *Ego dixi in a-
 bundantia mea non mouebo in aeternum, auertisti
 faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.*
 Congratulabatur sibi David die quodam Dei
 beneficiis se esse perditum, Regem absolutum,
 sapientia conspicuum, potestate spectabilem,
 prophetiae dono clarum, cui deinde promiserat
 ex semine suo Christum omnium. His gratis
 beneficiis incipit Deo promissa fecere se num-
 quam eius obsequio defuturum & terra licet
 susque deque moueretur, caelum rueret, mundus
 totus inueteretur, ipse tamen Deo constans
 adhaereret. *Ego dixi in abundantia mea: Non mou-
 ebor amplius.* Porro vel paululum subtraxit ab
 illo Deus faciem suam manique secreto suo
 iudicio sustulit, & in tam execrandum corruit
 calum, vt confusione pleus turbaretur: quia
 adulterio, homicidio & scandalo pollisset ani-
 mas. *Auertisti faciem tuam à me, & factus
 sum conturbatus.* Idem D. Petrus contigit. Quan-
 tum bonorum abundantia se iurabatur à Christo
 cumulatam? Assumpserat eum in discipulum
 suum,

IV
 +